

J. L.

"Woprosy Istorii" (Zagadnienia historii), miesięcznik wydawany przez Instytut Historii Akad. Nauk Z.S.R.R., red. odp. W. P. Wołgin

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 9/1-4, 542-544

1947

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Rok 1947.

Nr 2. L. M e n d e l s o n: **Burżuazyjna nauka w poszukiwaniu dróg ratunku kapitalizmu przed kryzysem.** Autor omawia dwie prace zbiorowe: „Przeście od gospodarki wojennej do pokojowej“ (1943) i „Ekonomiczna stabilizacja w powojennym świecie“ (1945) — wydane przez Ligę Narodów i napisane przez 8-miu rzeczoznawców z jej ramienia. Prace te, według autora, dowodzą bezradności burżuazyjnej myśli ekonomicznej wobec trudności gospodarczych — kryzysów, wyjaśnieniom przyczyn których poświęconą w nich wiele miejsca.

Czasopismo publikuje teksty ważniejszych międzynarodowych umów, prowadzi szczegółową kronikę gospodarczych i politycznych wydarzeń świata.

J. L.

WOPROSY ISTORII (Zagadnienia historii). Miesięcznik wydawany przez Instytut Historii Akad. Nauk. Z.S.R.R. Red. odp. W. P. Wołgin.

Sprawozdanie dotyczy poszczególnych numerów.

Rok 1945.

Nr 2. Prof. A. R a m o w i c z: **Kultura hellenistyczna (Ellinizm) i jej społeczno-ekonomiczne podstawy.** „Społeczeństwo oparte o niewolnictwo w Grecji w IV-tym wieku doszło do kresu swego możliwego rozwoju i wstąpiło w okres ekonomicznego i politycznego kryzysu... Rewolucja ze względu na to, że niewolnicy nie byli dla siebie klasą... była niemożliwa... Wyjście z sytuacji było możliwe tylko przez stworzenie drogą podboju większej ekonomicznej całości, dającej możliwość powtórzenia się starego procesu rozwoju na wyższej platformie. Zasadnicze sprzeczności klasowego społeczeństwa nie zostają jednak w ten sposób usunięte... i nowy kryzys jest nieunikniony.

Nr 5/6. E. G u t n o w a: **T. Carlyle jako historyk.** (Rozprawa na stanowisko kandydata w Moskiewskim Państwowym Uniwersytecie).

Rok 1946.

Nr 1. Recenzja B. J a c z i n s k i e g o z książki I. W i t w e r a: **Historyczno-geograficzne wprowadzenie w ekonomiczną i polityczną geografę kapitalistycznego świata.**

Nr 2—3. Prof. P. S m i r n o w: **Utworzenie rosyjskiego scentralizowanego państwa w XIV i XV wieku.**

Nr 4. S m i r n o w L.: **O drogach badania rosyjskiego scentralizowanego państwa.** (Z powodu artykułu Prof. P. P. Smirnowa).

M a w r o d i m W. prof.: **Kilka uwag z powodu art. P. P. Smirnowa...**

J u s z k o w S.: **W kwestii utworzenia się rosyjskiego państwa.** (Z powodu artykułu prof. P. P. Smirnowa).

N i e u s y c h i n A.: **Ewolucja własności i wolności w rodowo-plemiennym i barbarzyńskim społeczeństwie.** (Zach. Europy V—VIII wieku).

Nr 7. Prof. S. J u s z k o w: **W kwestii przedfeodalnego (barbarzyńskiego) państwa.** Autor przeprowadza charakterystykę państwa kijowskiego

(IX—X wiek); mongolskich do XIII wieku i anglosaskich (VI—XI wiek). Uważa, że trzeba je rozróżnić od państw opartych o system niewolniczy i państw feudalnych.

Prof. K. B a z y l e w i c z: **W kwestii historycznych warunków tworzenia się rosyjskiego państwa.** (Z powodu art. Prof. P. Smirnowa).

Nr 8—9. Recenzja J u. K o r c h o w a z książki B. U r l a n i s a: **Wzrost ludności w Europie.**

Kronika. Periodyzacja historii państwa rosyjskiego — sprawozdanie z posiedzenia Akad. Nauk. Z.S.R.R. z odczytem prof. J u s z k o w a.

Nr 10. Prof. T. L e h r - S p ł a w i ń s k i: **O pochodzeniu i praojczyźnie Słowian**, autoreferat z książki pod powyższym tytułem.

Nr 11—12. Art. wstępny — redakcyjny: **O utworzeniu scentralizowanego rosyjskiego państwa.** (Wyniki dyskusji). W artykule stwierdza się, że mimo jedności zasadniczych założeń metodologicznych poglądy historyków radzieckich w omawianej kwestii różnią się poważnie między sobą. „Szlachetne zamiary prof. Smirnowa — podkreślenia monizmu materialistycznego pojmowania dziejów — doprowadziły go do faktycznego zaprzeczenia roli takich czynników jak środowisko geograficzne, wewn. i zewn. położenie, ideologia itd.“ Podobnie jak i poglądy M. Pokrowskiego, poglądy prof. Smirnowa są wynikiem wulgarno marksistowskiego nastawienia, świadczą o niezrozumieniu historycznego materializmu, pozostają także w niezgodzie z faktami. Bardziej odpowiadają założeniom marksizmu i historycznej rzetelności wywody prof. prof. Bazylewicza i Mawrodina, chociaż w ich pracach brak jest szczegółowej analizy sił wytwórczych, które doprowadziły do utworzenia się państwa rosyjskiego. Dyskusja wskazała także na niezgodnienie poglądów co do chronologii wprowadzenia wyższej techniki (trójpolówka, plug) w półn. wsch. Rosji. Niezgodność poglądów daje się także zauważyć w kwestiach: tworzenia się wielkorusyjskiego narodu i periodyzacji rosyjskiej historii.

M. Z ł o t n i k o w: **Od manufaktury do fabryki.** Autor, zabity w 1942 r. w czasie blokady Leningradu, posługując się określeniami fabryki i manufaktury wprowadzonymi przez W. Lenina stara się ustalić i uściślić dane cyfrowe odnoszące się do przedsiębiorstw przemysłowych w Rosji w latach 1803 do 1864.

Prof. J o r d a n J o r g u: **O pochodzeniu rumuńskiego narodu.**

Rok 1947.

Nr 1. Recenzja z książki prof. L e h r - S p ł a w i ń s k i e g o: **O pochodzeniu i praojczyźnie Słowian** przez Akad. W. P i c z e t a. Recenzent ocenia pracę prof. Lehr-Splawińskiego pozytywnie, wskazuje jednak na główny jej, mimo pozorów, metodologiczny brak: autor traktuje proces tworzenia się narodów słowiańskich jako dezintegrację pierwotnie jednolitego szczepu, a nie jako integrację różnorodnych elementów.

Nr 2. „Odpowiedź tow. Stalina“ na pismo prof. pułk. Razina. Na zapytanie prof. pułk. Razina, czy nie są przestarzałymi poglądy Lenina w kwestii oceny doktryny wojennej Clausewitza, J. Stalin odpowiada, że Lenin nie uważał się za znawcę taktyki wojennej i że dzieła klasyków marksizmu-leninizmu trzeba uważać nie za dogmat a za ogólne wytyczne.

W czasopiśmie zwraca uwagę przewaga artykułów i rozpraw poświęconych historii politycznej; czasopismo posiada obfity dział sprawozdawczy, prowadzi przegląd bibliograficzny, kronikę z życia instytutów historii Z.S.R.R. i zagranicy.

J. L.

IZWIESTIJA AKADEMII NAUK Z.S.R.R. ODDIELENIE EKONOMIKI I PRAWA. (Wiadomości A.N. Z.S.R.R. Dział ekonomiki i prawa). (Oddzielne numery).

Rok 1946.

Nr 5. Prof. N. G. A l e k s a n d r o w: **Spoleczne stosunki pracy i prawo w historycznym rozwoju.**

Kand. ekon. nauk. G. M. M o w s z o w i c z: **Burżuazyjna ekonomiczna nauka we Francji do początku drugiej wojny światowej.**

Nr 6. Bibliografia. Recenzja pt. **Filozoficzne credo amerykańskich prawników** przez czł. korespondenta A.N. Z.S.R.R. M. A. A r ż a n o w a z książki **My Philosophy of Law. Credo of sixteen American Scholars.** Boston, 1941. Książka napisana jest w duchu pragmatyzmu; o ile chodzi o prawo, to autorowie należą przeważnie do kierunku socjologicznego w szerokim znaczeniu tego słowa. Według słów recenzenta książka świadczy o reakcyjnych przestarzałych i wrogich prawdziwej nauce tendencjach, jakie panują w amerykańskim prawoznawstwie.

J. L.

IZWIESTIJA AKADEMII NAUK Z.S.R.R. SERIA HISTORII I FILOZOFII. (Wiadomości A.N. Z.S.R.R. Seria historyczna i filozoficzna). Red. odp. Akad. W. P. Wołgin.

Rok 1945.

Tom II. Nr 5. P. S. P o p o w: **Logika Arystotelesa i logika formalna.**

N. N. R o z e n t a l: **Spoleczne podstawy pogańskiej reakcji cesarza Juliana.** (Autoreferat z doktorskiej dysertacji w Moskiewskim Państwowym Uniwersytecie).

Rok 1946.

Tom III. Nr 3. W. M. K e d r o w: **Poglądy Engelsa na klasyfikację nauk.**

Tom III. Nr 4. M. O. K o s w i e n: **Rodzinną wspólnotą.** (W kwestii historii problemu).

Krytyka i recenzje. L. I. G e r m a n: **Nowa socjologiczna literatura St. Zj. A. P.** (przeгляд). Práce socjologiczne w Ameryce cechuje niewysoki poziom teoretyczny, reakcyjne polityczne tendencje i ucieczka od stawiania i rozwiązywania zasadniczych społecznych i socjologicznych problemów (B o g a r d u s: **Sociology**, R. K. R i e g e l: **An Introduction to the Social**